

Napfogyatkozás-bemutató Nagyszalontán

A Kulin György Csillagászklub szervezésében Nagyszalontán nagyszabású napfogyatkozás-bemutatót tartottunk. A természeti jelenséget néhány nappal megelőzően egy-egy ismertető cikket írtam a magyar és román nyelven megjelenő Szalontai Naplóba és a Reggeli Újságba. Teljesen felhőtlen, igen tiszta égbolt fogadott bennünket március 20-án, csak az élénk, csípős szél kellemetlenkedett. Az Arany János Elméleti Líceum szakkörének két teleszkópját, a Nap káros ibolyántúli sugarait semlegesítő, fóliaszűrővel ellátott 200/1000 mm-es és a 114/500 mm-es teleszkópját a tanintézmény sarkán, a széles járdán helyeztük el Kiss Mária fizikatanárral és néhány diákjával, akik a bemutatót segítették. Mivel éppen péntek volt, nagypiaci nap, arra is számítottunk, hogy a közeli piacra betérők vagy az onnan távozó vásárlók legalább egy futó pillantást vetnek távcsöveinkbe.

Központi csillagunkat napfogyatkozás-szemüvegekkel és fényvédő fóliákkal is vizsgáltuk. A műszerekkel egy nagyobb, monopoláris napfoltot fedeztünk fel, amely kicsinyke volt, de mérete vetekedett a Földével. Alig szereltük föl a teleszkópokat, már jöttek, jöttek a járókelők, kísérőtanárikaikkal pedig érkeztek a diákok. A jelenléti ívet igyekeztünk mindenkivel aláíratni. A létszámot jó ideig meg tudtuk határozni, ám később ez a kisebb-nagyobb tumultus miatt akadályba ütközött – egy idő múlva papírlapot vettem elő, s az arra húzott vonalak száma alapján derült ki, hányan részesültek a nem mindennapi égi élményben. Nem csoda, hogy a Nap becsorbulását kicsit későn vettük észre. Apró, szabályos lyukat vágva kis kartonlapra a camera obscura elve is teljesült: egy sima fehér papírlapra vagy a járdára kivetített Nap képét megpillantva valamivel nagyobb lelkesedést váltott ki bennünk, mint a táv-

csövek okulárján át nyert látvány a Hold peremének egyenetlen felszínéből adódó cikk-cakkos görbületével.

A maximális fázis helyi idő szerint déltájban következett be. Az égbolt kékje határozottan sötétebbé vált, az árnyékok elerőtlenedtek, a tájra furcsa homály ült. A rendkívül tiszta levegőben a hőmérséklet legalább egy, de lehet, hogy másfél Celsius-fokkal csökkent. Érezhetően lehűlt az idő, a szűnet nélkül élénken fújó szél ha korábban nem, de most már kabátaink alá is befurakodott. Aztán, ahogy teltek a percek, úgy lett mind világosabb és világosabb, a szél sem metszett annyira. Az érdeklődés még ezután sem lanyhult. A jelenléti ívek szerint közel ötszázán jegyezték be nevüket, a többiek részvételét csupán egy-egy vonalka jelentette. Óvodások, alsó- és felsőtagozatos diákok, líceumisták, egészen a nagyszülőkhöz gyakorlatilag minden korosztálybeli látogatónk elmondhatta, hogy védőszemüvegen és csillagászati teleszkópon keresztül látta az elmúlt és az elkövetkező évek, évtizedek egyik legnagyobb napfogyatkozását, mégpedig kiváló égbolt alatt és – számunkra, bemutatókra nézvést – jóleső lelkesedéssel. Több mint hatszázan.

Kósa-Kiss Attila